

Lietuvos mokslinių tyrimų
infrastruktūrų kelrodžio sudarymo,
dalyvavimo tarptautinėse mokslinių
tyrimų infrastruktūrose vertinimo ir
finansavimo tvarkos reglamento
2 priedas
(Lietuvos mokslo tarybos pirmininko
2019 m. kovo 13 d. įsakymo Nr. V-136
redakcija)

(Narystės tarptautinėje mokslinių tyrimų infrastruktūroje plano įvertinimo forma)

NARYSTĖS TARPTAUTINĖJE MOKSLINIŲ TYRIMŲ INFRASTRUKTŪROJE PLANO PROJEKTO ĮVERTINIMAS

Narystės tarptautinėje mokslinių tyrimų infrastruktūroje (toliau – tarptautinė MTI) planą
pateikusi institucija ar institucijų grupė VILNIAUS UNIVERSITETAS

Tarptautinė MTI, kurioje siekiama narystės:

Pavadinimas: EUROPOS SVEIKATOS, SENĖJIMO IR IŠĖJIMO Į PENSIJĄ TYRIMAS
(LIETUVA), THE SURVEY OF HEALTH, AGEING AND RETIREMENT IN EUROPE
(LITHUANIA)

Akronimas: SHARE LIETUVA

Rūšis TARPTAUTINĖ, TINKLINĖ, VEIKIANTI (PATENKANTI Į ESFRI LANDMARK
KELRODĮ: [HTTPS://ROADMAP2021.ESFRI.EU/PROJECTS-AND-LANDMARKS/BROWSE-
THE-CATALOGUE/](https://roadmap2021.esfri.eu/projects-and-landmarks/browse-the-catalogue/))

1. Narystės tarptautinėje MTI poreikio pagrindimas

Vertinama pagal šiuos kriterijus:

- 1.1. Narystės tarptautinėje MTI svarba Lietuvai moksliniu, technologiniu, socialiniu, ekonominiu ir kt. požiūriais;
- 1.2. Narystės atitiktis ilgalaikiams MTI politikos ir vystymosi prioritetams, strateginėms infrastruktūrų raidos kryptims;
- 1.3. Narystės formos tarptautinėje MTI alternatyvos ir jų palyginimas.

Pagrįstas

Nepagrįstas

Komentarai (*privalomi*)

Plane pakankamai argumentuota Lietuvos narystės SHARE ERIC tarptautinėje MTI aktualumas, nauda. SHARE yra pagrindinė ES ir kitų išsivysčiusių šalių MTI, kuri aprūpina aukštos kokybės longitudinalinio pobūdžio duomenimis apie su senėjimu susijusius visuomenės struktūros pokyčius apie visuomenės senėjimo procesus bei teikia mokslo rezultatus žiniomis grįstos viešosios politikos sprendimams. Dėl Lietuvoje sparčiai vykstančių demografinio senėjimo procesų dalyvavimas šioje MTI yra išskirtinės svarbos tiek moksliniu, tiek ir viešosios politikos požiūriu. Aukšti moksliniai ir metodologiniai tarptautinės MTI standartai svariai prisidės prie kokybiškų mokslo duomenų apie senėjimą,

socialinių ir tarpdisciplininių senėjimo tyrimų raidos. Lietuvos narystė tarptautinėje MTI atitinka ilgalaikius MTI politikos ir vystymosi prioritetus, kuria reikšmingą pridėdamąją vertę, akivaizdžios plėtros galimybės, plane pagrįstai pateikiami SHARE Lietuva sąsajos su MTEPI koncepcija ir jos prioritetinėmis kryptimis, valstybės strateginio planavimo dokumentais (Lietuva2030, Lietuva2050).

Atsižvelgiant į SHARE MTI tęstinumą, geografinę aprėptį, metodologinius pagrindus ir operacinį įgyvendinimo mechanizmą, alternatyvų šiai infrastruktūrai nėra (tokius pačius duomenis tektų rinkti ir analizuoti savarankiškai, prarandant tarpkultūrinių palyginimų galimybę, tikėtini didesni tyrimų kaštai) ir Plano pateikėjai jas pakankamai išsamiai aptaria.

2. Atstovaujančios institucijos ir grupės narių galimybių pakankamumas efektyviai panaudoti tarptautinę MTI

Vertinama pagal šiuos kriterijus:

- 2.1. Atstovaujančios institucijos ir grupės narių kompetencijos pakankamumas efektyviai panaudoti tarptautinės MTI teikiamas galimybes;
- 2.2. Atstovaujančios institucijos ir grupės narių turimos mokslinių tyrimų infrastruktūros atitiktis tarptautinės MTI reikalavimams;
- 2.3. Prieigos prie tarptautinės MTI ir jos teikiamų duomenų Lietuvos mokslo ir studijų institucijoms ir kitiems subjektams pakankamumas.

Pakankamas

Nepakankamas

Komentarai (*privalomi*)

Atstovaujanti institucija (Vilniaus universitetas) ir visas konsorciumas turi visas būtinas kompetencijas efektyviai naudotis SHARE teikiamomis galimybėmis (prieiga prie mokslinių duomenų, tyrėjų mokymas, tyrimų koordinavimas, duomenų panaudojimas viešajai politikai, bendras viešinimas). Institucija turi jau dešimties metų įdirbį bendradarbiaujant su tarptautine MTI, yra įgyvendinusi 3 SHARE tyrimo apklausų bangas, dalyvauja tarptautinės MTI. Tai rodo, kad atstovaujanti institucija pajėgi ateityje užtikrinti sklandų SHARE apklausų duomenų surinkimo, tvarkymo funkcijų įgyvendinimą. Vis tik vertinant retrospektyviai pakankamai solidžią nacionalinės MTI istoriją pastebėtina, kad nėra efektyviai panaudojamos tarptautinės MTI galimybės, MTI nėra efektyviai įveiklinama. Mokslo tyrimų plotmėje pasiekti moksliniai rezultatai - 7 mokslo straipsniai (4 nacionaliniuose mokslo leidiniuose), vienas knygos skyrius. Pasigesta nacionalinę MTI atstovaujančių mokslininkų aktyvesnio bendradarbiavimo rengiant tarptautinio lyginamojo pobūdžio mokslines publikacijas su užsienio institucijų mokslininkais prestižiniuose mokslo žurnaluose. Be to, kaip pristatyta Plane, MTI teikia senėjimo duomenis leidžiančius vykdyti tarpdisciplininius tyrimus, o pasiekti mokslo rezultatai didžiąja dalimi yra psichologijos krypties. Taip pat ribotai duomenys naudoti ir viešosios politikos sprendimų priėmimui. Todėl bendrai konstatuotina, kad iki šiol tarptautinės MTI teikiamos galimybės išnaudotos nepakankamai efektyviai.

Dalinai tai pateisinama tuo, kad MTI iki šiol neturėjo tvaraus finansavimo Plano, o tai ypač apsunkino MTI funkcionavimą, tačiau šias rizikas būtina įsivertinti ir numatyti valdymo priemones narystės Plano patvirtinimo atveju.

Infrastruktūros duomenys yra deponuojami centriniame tarptautinės MTI depozitoriume ir atvirai prieinami visiems vartotojams.

3. Narystės tarptautinėje MTI naudos ir kaštų santykis

Vertinama pagal šiuos kriterijus:

3.1. Narystės tarptautinėje MTI teikiamų paslaugų ir planuojamų rezultatų kiekis ir kokybė;

3.2. Narystės tarptautinėje MTI kaštai (išlaidos personalo, įrangos įsigijimo ir eksploataavimo, vartotojų aptarnavimo ir kt.).

Tinkamas

Netinkamas

Komentarai (privalomi)

Planuojami rezultatai - reguliariai atnaujinami (10, 11 ir 12 tyrimų bangos) duomenų masyvai, naudotini ilgalaikiam socialinės politikos planavimui. Geresnės duomenų kokybės (alternatyvos) mažai galima tikėtis. Kaštai pakankamai racionalūs - dviejų etatų finansavimas, nedidelė dalis - tinklaveikai ir viešinimui, likusios lėšos skiriamos tyrimams. Narystės mokesčiai aiškūs ir priimtini.

IŠVADA (pažymėti vieną formuluotę):

1. Siūloma pritarti narystės plano projektui
2. Siūloma narystės plano projektą tikslinti
3. Siūloma nepritarti narystės plano projektui

Komentarai (privalomi)

Gerai parengtas ir pagrįstas narystės SHARE ERIC infrastruktūroje planas, įgyvendinimo atveju prisidėsiantis prie Lietuvos mokslo kompetencijų palaikymo ir kėlimo, o rezultatai - ilgalaikio socialinės ir ekonominės plėtros prognozavimo bei įrodymais pagrįstų politinių sprendimų priėmimo.

Ekspertas

(parašas) (vardas ir pavardė)

2024-02-23

(data)
